

Patineren met acrylhars en pigmenten. (t'ls nen stiel apart, den patineur!)

Het patineren met acrylhars (= 'acrylmedium') wordt gebruikt om:

1. een imitatie te bekomen van een via chemische weg bekomen patine zoals de 'warme' of 'koude' patines op echte bronzen beelden, de oxidatie-patines op staal- en gietijzeren beelden alsook op zink, koper, tin, lood enz...

2. een 'antiek'patine te bekomen dwz om een nieuw beeld wat ouder te laten voorkomen waarbij bvb de afzetting van stof in de poriën en/of het vele aanraken gesuggereerd wordt ... (hier wordt enkel de kleurloze grondlaag aangebracht om de poriën te dichten en om te bekomen dat het oppervlak gelijkmatig kan gepatineerd worden met een transparante laag die meestal heel summier ingekleurd wordt. Dus hier wordt meestal geen deklaag (stap 2) aangebracht! De kleur van het oorspronkelijke materiaal (bvb rode terracotta kleur) waarin het beeld gemaakt is blijft in meer of mindere mate meespelen in het eindresultaat.

WERKWIJZE:

Stap 1: de grondlaag.

Breng één of meerdere dunne grondlagen acrylhars aan als poriënvuller. Naargelang de poreusiteit: gebruik de verhouding 1/3 acryl + 2/3 water (bij zeer poreus materiaal zoals op 1000°C gebakken terracotta en droge plaaster of de verhouding 1 op 1 bij minder poreus materiaal zoals cement).

Hanteer hiervoor een brede, platte borstel met varkenshaar. Laat deze laag uitdrogen voor verder te gaan.

Stap 2: de deklaag.

Prepareer een zwarte deklaag a.d.h.v. volgende verhouding: 100 g acryl (-hars, -medium, -emulsie) + 25 g 'oxidezwart' + 13 g water (let wel: dit is een ideële verhouding waarmee je heel wat oppervlakte kunt doen! Met deze hoeveelheid kan een hoop beelden gepatineerd worden).

Breng een dunne, dekkende laag aan, en let erop dat alles goed gedekt is: vermijdt witte puntjes (dwz niet goed aangebracht in de diepere delen van de vorm) of het nog 'doorschemeren' van de oppervlakte van het beeld.

Laat deze deklaag zo'n 24 uur helemaal uitharden! (een niet voldoende uitgeharde dekkende acryllaag zal bij de volgende 'patineerlagen', waarbij er soms redelijk hard gewreven wordt om overtollige patineverf weg te nemen, aanleiding geven tot het blootkomen van de oppervlaktelaag van het beeld !

Deze zwarte grondlaag op basis van het dekkende 'oxide zwart' (= de kleurstof op basis van zwart ijzeroxide) is ideaal voor een groene, bruine & blauwige bronspatine alsook bvb een 'roestige' ijzerpatine. Andere zéér dekkende pigmenten zijn 'oxidierood' (op basis van rood ijzeroxide), 'chromgroen' (chromoxide) en 'titaanwit' (titaniumoxide), die kunnen toegepast worden in functie van een bepaalde eindkleur. Titaanwit is bvb geschikt als basis om een verweerde, 'antieke' look te bekomen bij plaasteren beelden.

Stap 3: de transparante lagen.

Maak een dunne mengeling aan van 100 g acryl + 40 g omber naturel + 40 g water (dit is opnieuw een ideële verhouding waarmee je heel wat oppervlakte kunt doen! Pas de hoeveelheden aan in functie van het te patineren beeld).

Praktisch vertaald is dit ongeveer een eetlepel acryl, een toefje 'omber natuur' + enkele druppels water om het wat smeerberaarder te maken. Meng het geheel op een 'mengpalet' zoals bvb een plastieken emmerdeksel of eetbord etc. (kleur mengen op een 'mengpalet' gaat veel gemakkelijker en is veel

overzichtelijker dan bvb het mengen in een potje + je kunt op een 'mengpalet' ook vlot verschillende nuances maken van diezelfde kleur...

2.

3a

Breng de verf aan met behulp van een platte borstel van varkenshaar van zo'n 5 cm breed. Met een platte borstel heb je meer controle bij het patineren en je kunt ook veel grotere oppervlaktes vlug instrijken (heel belangrijk want acryl droogt heel vlug!). Zorg ervoor de kleurstof goed in de dieptes te wrijven. Wrijf dan spoedig met een opgevouwen katoenen doek (niet verfrommeld) stevig het acrylmengsel op het oppervlak weg waarbij je eigen schildert door weg te nemen! Werk aan een vlot tempo door. Zorg ervoor dat je niet al te gelijkmatig aanbrengt en wegveegt; het moet geen 'saai eenheidsworst' worden, maar een spannend spel van 'gepaste plekken'. Patineer in fijne laagjes, die je tussendoor laat drogen, gebruik eventueel een haardroger om het droogproces te versnellen.

Bruinachtig brons bekom je oa door omber natuur, gebrande sienna en bvb een beetje titaanoxide te mengen. Groenachtig brons verkrijgt je door aquagroen, omber natuur, sienna naturel en een beetje titaanoxide te mengen.

Het fraaie resultaat van het patineren wordt voor een groot deel ook bepaald door de textuur van de ondergrond: bij een 'ruw' geboetseerd beeld kun je makkelijker in de dieptes kleuren en het biedt ook de mogelijkheid om de fraaie boetseertextuur te accentueren! Het bekomen van een mooie, levendige patine begint eigenlijk veelal bij een fraai uitgevoerd 'modelé' dwz boetseerwijze of boetseertextuur!!!

Bij een eerder vlak beeld is tamponneren aangewezen.

erden

Extra stappen:

- Breng een weersbestendige ultravioletbestendige acrylvernis aan (mat of satin), zodat het beeld bvb buiten kan staan, zonder te verkleuren en/of om te voorkomen dat de pigmentlaag weggespoeld wordt door de regen. (Een acrylvernis op waterbasis van het kunstschilder-merk 'Golden' is bvb een goede keuze)
- Het aanbrengen van talkpoeder op het eind kan het beeld een zijdeglanseffect geven.
- Om bepaalde patines die voorkomen op echte bronzen beelden nog meer na te bootsen kun je na het aanbrengen van de patinelaagjes ook nog heel spaarzaam wat rood koperpoeder (de heel fijne kwaliteit!) in het oppervlak polieren op bvb de meest uitstekende plaatsen. Hiervoor breng je een heel klein beetje rood koperpoeder op je handpalm aan dat je eerst open wrijft in je handpalm, waarna je het stevig in de laatste patinelaag in-poliert.

Tips:

- Een beeld dat bedoeld is om te zetten in een eerder donkere ruimte (met eventueel kunstlicht zoals halogeen- of LED-spot patineer je doorgaans contrastrijker dan een beeld dat op een plaats komt met overvloedig natuurlijk daglicht. (Halogeen licht benadert hierbij bvb het dichtst het natuurlijk zonlicht.)

Weetjes:

- Acrylpatine kan ten alle tijden bijgewerkt worden, zelfs jaren na de eerste lagen.
- Om een plaasteren beeld en/of terracotta een verouderde, 'antiekere' look te geven kan ook bvb boenwas aangebracht worden waarin wat pigment (bvb 'omber naturel' in gemengd wordt). OPGELET: wanneer boenwas aangebracht wordt, hetzij als patine, hetzij als afwerkingslaag na de acrylpatine, kan je NIET meer met acryl hierop verder patineren en/of een vernislaag aanbrengen!!! Bijenwas en andere wassen zoals carnaubawas die gebruikt worden in de vervaardiging van boenwas stoot immers de watergedragen acryl af!